

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТУ

«Соціально-педагогічний патронаж»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент нормативний

Формат здобуття освіти

очна

(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань

23 «Соціальна робота»

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність

231 «Соціальна робота»

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс

4-й

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
української мови, основ психології та
педагогіки

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
“28” червня 2022 року №11

Протокол від
“31” серпня 2022 року №1

Завідувач кафедри
проф. Фоміна Л. В.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Фоміна Л. В., завідувачка кафедри, професорка, канд. філол. наук
2. Каліна К.Є., доцент, канд. пед. наук

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Каліна Катерина Євгеніївна, доцент кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат педагогічних наук

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Педагогічні, психологічні дослідження, теорія виховання, міжкультурна взаємодія

Контактний телефон

+38 097 698-77-51

Корпоративна пошта викладача

ky.kalina@knmu.edu.ua

Консультації

Вівторок 10.00-15.00

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Соціально-педагогічний патронаж» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності – 231 «Соціальна робота».

Опис навчальної дисципліни (анотація). У сучасних умовах соціально-педагогічної діяльності навчального закладу професія соціального робітника може бути представлена в різних спеціалізаціях. Кожна зі спеціалізацій припускає, що соціальний педагог, крім загально професійної буде мати і певну спеціальну підготовку для виконання конкретних соціально-педагогічних завдань. Формою взаємодії соціального педагога з клієнтом протягом 24 годин на добу, унаслідок чого фахівець впливає на події, є патронаж.

Курс «Соціально-педагогічний патронаж» у професійній підготовці студентів виконує певні функції: 1) загальнокультурну – ознайомлення з культурним спадком в галузі соціальної допомоги, з особливостями соціальної роботи в рамках різних наукових підходів; 2) практичну – формування первинних вмінь та навичок допомоги різним соціальним групам; 3) виховну – ціннісний самоаналіз, саморозвиток та самовиховання, підвищення мотивації навчання.

Програма курсу розроблена для бакалаврів галузі знань 23 – «Соціальна робота», спеціальності – 231 «Соціальна робота, чия майбутня професійна діяльність належить до напрямку «Людина – Людина».

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є механізми організації та здійснення соціально-педагогічного патронажу.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Соціально-педагогічний патронаж» має зв'язки з такими дисциплінами, як «Загальна та вікова психологія», «Загальна соціологія», «Теорія соціальної роботи», «Система організації соціальних служб», «Вступ до спеціальності «Соціальна робота», «Соціальна робота з різними групами клієнтів», «Етика соціальної роботи», «Психологічна допомога в соціальній роботі» тощо.

Навчальна дисципліна належить до обов'язкових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння теоретичних засад соціальної роботи та принципів організації соціальних служб України.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при проходженні практичної підготовки.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування в здобувачів освіти наукового розуміння технології соціально-педагогічного патронажу, його мети та завдань; засвоєння принципів роботи соціальних установ; сприяння підвищенню загальної та педагогічної культури студентів;

допомога в оволодінні основними теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо соціально-педагогічного патронажу різних категорій населення; навчання застосовувати набуті компетентності в майбутній соціально-педагогічній діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення з основними напрямками розвитку соціальної роботи; вивчення теоретичних положень соціальної роботи; засвоєння основних принципів роботи соціальних служб та основних функцій соціального працівника; вивчення структури організації соціальної роботи в Україні та країнах Європи і США; розуміння методології та форм соціальної роботи; вивчення основ комунікативної діяльності соціальних працівників; засвоєння основних положень кодексу етики соціального працівника; набуття вмінь застосовувати принципи і цінності соціальної роботи; оволодіння понятійним апаратом теорії соціальної роботи; набуття досвіду аналізу професійних проблемних ситуацій соціальної галузі, організації спілкування та взаємодії, прийняття сумісних та індивідуальних рішень, рефлексії діяльності; формування навичок практичної соціальної роботи.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- загальні:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами таких програмних результатів навчання:

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих

відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами таких соціальний навичок (Soft skills):

комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 23 «Соціальна робота» (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		8-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 50, самостійної роботи студента – 40	Освітній ступінь: перший бакалаврський ОПП «Соціальна робота»	Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
		40 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		40 год.
		Індивідуальні завдання:
		-
		Вид контролю: залік

2.2.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Соціально-педагогічний патронаж. Перспективи розвитку.	2	Вступна
2	Медико-соціально-педагогічний патронаж	2	Лекція-діалог
3	Соціально-педагогічний патронаж обдарованих дітей	2	Проблемна
4	Соціально-педагогічний патронаж представників уразливих груп населення	2	Інформаційна
5	Соціально-педагогічний патронаж людей старшого та похилого віку	2	Лекція-бесіда
Усього годин		10	

2.2.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Соціально-педагогічний патронаж. Перспективи розвитку.	2	Розповідь-пояснення	усне опитування
2	Медико-соціально-педагогічний патронаж	2	круглий стіл	тестовий контроль
3	Соціально-педагогічний патронаж обдарованих дітей	4	ділова, рольова гра	усне опитування
4	Соціально-педагогічний патронаж представників уразливих груп населення	2	Розповідь-пояснення	письмове опитування
5	Соціально-педагогічний патронаж людей старшого та похилого віку	4	моделювання ситуацій	індивідуальні завдання
6	Соціально-педагогічний патронаж тих, хто залишився без догляду та/або безпритульним	2	метод «Мозковий штурм»	стендова доповідь

7	Соціально-педагогічний патронаж дітей	4	метод проєктів	творчі завдання
8	Соціально-педагогічний патронаж молоді	4	технологія «2-4-всі разом»	виступ на задану тему
9	Технології, методи і моделі соціально-педагогічного патронажу з молоддю	2	робота з картками	усне опитування
10	Соціально-педагогічний патронаж зі зрілими людьми	2	розв'язування педагогічних задач	опитування
11	Теоретичні та методичні основи роботи військового соціального робітника	4	розв'язування педагогічних задач	творчі завдання
12	Соціально-педагогічний патронаж вимушених переселенців	4	технологія «2-4-всі разом»	виступ на задану тему
13	Соціально-педагогічний патронаж осіб з вадами слуху та зору	2	робота з картками	усне опитування
14	Соціально-педагогічний патронаж осіб з порушенням інтелекту	2	розв'язування педагогічних задач	опитування
Усього годин		40		

2.2.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Соціально-педагогічний патронаж. Перспективи розвитку.	2	круглий стіл	конспект
2	Медико-соціально-педагогічний патронаж	2	ділова, рольова гра	Виступ на задану тему
3	Соціально-педагогічний патронаж обдарованих дітей	4	розповідь-пояснення	доповідь
4	Соціально-педагогічний патронаж представників	2	моделювання ситуацій	індивідуальні завдання

	уразливих груп населення			
5	Соціально-педагогічний патронаж людей старшого та похилого віку	4	розповідь-пояснення	індивідуальні завдання
6	Соціально-педагогічний патронаж тих, хто залишився без догляду та/або безпритульним	2	круглий стіл	виступ на задану тему
7	Соціально-педагогічний патронаж дітей	4	ділова, рольова гра	доповідь
8	Соціально-педагогічний патронаж молоді	4	розповідь-пояснення	творчі завдання
9	Технології, методи і моделі соціально-педагогічного патронажу з молоддю	2	моделювання ситуацій	виступ на задану тему
10	Соціально-педагогічний патронаж зі зрілими людьми	2	метод «мозковий штурм»	творчі завдання
11	Теоретичні та методичні основи роботи військового соціального робітника	4	метод проєктів	доповідь
12	Соціально-педагогічний патронаж вимушених переселенців	4	розповідь-пояснення	творчі завдання
13	Соціально-педагогічний патронаж осіб з вадами слуху та зору	2	моделювання ситуацій	виступ на задану тему
14	Соціально-педагогічний патронаж осіб з порушенням інтелекту	2	метод «мозковий штурм»	творчі завдання
Усього годин		40		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння

навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є іспит.

Поточна навчальна діяльність студентів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Таблиця 2

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)**

	200-	4-бальна	200-	4-бальна	200-бальна
--	------	----------	------	----------	------------

4-бальна шкала	бальна шкала	шкала	бальна шкала	шкала	шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Залік

Для дисциплін, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД. Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Після проведення семестрового контролю для дисциплін, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», «диференційований залік» та «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з дисципліни.

Оцінка з дисципліни, розділи якої вивчалися на різних кафедрах, після завершення її вивчення, виставляється у відомості деканом відповідного

факультету. Вона розраховується, як середнє арифметичне усіх отриманих балів та оцінок за розділи дисципліни, згідно з відомостями, що надані кафедрами.

3.2. Питання до заліку:

1. Соціальна робота: сутність та завдання.
2. Виникнення та розвиток соціальної роботи.
3. Розвиток соціальної роботи в Україні.
4. Місце соціальної роботи в системі наукового знання.
5. Система суб'єктів та об'єктів соціальної роботи.
6. Соціальна допомога як підґрунтя соціальної роботи.
7. Загальні та спеціальні принципи соціальної роботи.
8. Рівні соціальної роботи.
9. Соціальна політика держави як основа діяльності соціальних працівників.
10. Умови реалізації соціальної політики держави.
11. Система служб соціальної допомоги населенню.
12. Законодавче підґрунтя соціальної роботи.
13. Методи вивчення особистості в соціальній роботі.
14. Зв'язок теоретичної соціології та соціальної роботи.
15. Педагогічні методи в соціальній роботі.
16. Педагогічні методи рішення завдань в соціальній роботі.
17. Психологічні методи в соціальній роботі.
18. Психологічне забезпечення соціальної роботи.
19. Функції психології в соціальній роботі.
20. Специфіка технологій в соціальній роботі.
21. Класифікація технологій в соціальній роботі.
22. Етапи реалізації соціальних технологій.
23. Адміністративні та соціально-економічні методи в соціальній роботі.
24. Типологія адаптації особистості.
25. Поняття та стратегія адаптації особистості.
26. Основні напрямки соціальної роботи з молоддю.
27. Моделі та форми допомоги родині.
28. Поняття та види взаємовідношень у родині.
29. Особливості життєвого циклу родини.
30. Особливості соціальної роботи в ситуації розлучення.
31. Особливості методу батьківських груп у соціальній роботі.
32. Поняття інвалідності та її види.
33. Суспільні організації інвалідів.
34. Державна політика в сфері соціальної роботи з інвалідами.
35. Особливості соціальної роботи з батьками дітей-інвалідів.
36. Соціальна робота з дітьми-інвалідами.
37. Психологічні методи роботи з дітьми, яки пережили насильство.
38. Особливості соціальної допомоги безробітним громадянам.
39. Поняття безпритульності та її причини.
40. Поняття та характеристика «дітей вулиць».

41. Напрямки соціальної роботи з «дітьми вулиць».
42. Особливості соціального захисту жінок.
43. Особливості соціальної роботи з обдарованими дітьми.
44. Особливості соціальної роботи з мігрантами.
45. Особливості соціальної роботи з учасниками воєнних конфліктів.
46. Феномен постравмативного стресового розладу.
47. Особливості соціальної роботи з дітьми, що залишились без піклування
48. батьків.
49. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДОМ.
50. Соціальна робота з людьми, які мають психічні розлади.
51. Загальні принципи та підходи соціальної роботи з людьми похилого віку.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

1. Дайте визначення основних понять дисципліни.
2. Охарактеризуйте роботу з людьми, які мають СНІД/ВІЛ
3. Охарактеризуйте роботу з людьми, які мають психічні розлади
4. Охарактеризуйте роботу з людьми похилого віку
5. Охарактеризуйте роботу з обдарованими дітьми
6. Охарактеризуйте роботу з учасниками воєнних конфліктів
7. Охарактеризуйте роботу з мігрантами
8. Охарактеризуйте роботу з безпритульними
9. Охарактеризуйте роботу з людьми, які зазнали насильства
10. Розкрийте особливості соціального захисту жінок

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота. Підготовка повідомлення. Розробка тестів. Розробка лекційного, семінарського заняття. Розробка презентації. Підготовка повідомлення.

3.4. Індивідуальні завдання

1. Педагогічна і соціальна абілітація і реабілітація дітей з порушенням розвитку як процес, як діяльність і як результат.
2. Основні принципи соціальної реабілітації.
3. Риси позитивного емоційного фону реабілітації дитини.
4. Аспекти патронажної роботи.
5. Досвід успішної абілітації та реабілітації осіб з обмеженими можливостями.
6. Сучасний досвід соціальної реабілітації осіб в Україні.
7. Досвід соціальної реабілітації за рубежом.
8. Особливості реабілітації дитини засобами освіти.
9. Особливості методики професійно-трудової реабілітації осіб з обмеженими можливостями.
10. Патронажна робота, як напрям діяльності фахівця соціономічної сфери.

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,

- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Основна

1. Капська А. Й. Соціальна робота : навчальний посібник для студентів вузів / А. Й. Капська. - К. : Центр навчальної літератури, 2005. - 326 с.
  2. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика) : підручник для студентів вузів / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. - К. : Каравела, 2009. - 368 с.
  3. Лукашевич М. П. Теорія і методи соціальної роботи : навчальний посібник для студентів вузів / М. П. Лукашевич, І. І. Мигович. - 2-е вид., доп. і випр. - К. : МАУП, 2003. - 166 с.
  4. Тюття Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика : навчальний посібник для студентів вузів / Л. Т. Тюття, І. Б. Іванова. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2008. - 575 с.
  5. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : навчальний посібник для студентів вузів / В. М. Шахрай. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 464 с.
- Лукашевич М. Соціологія соціальної роботи / М. Лукашевич, Т. Семигіна //

Психологія і суспільство. - 2014. - № 1. - С. 107-149.

Допоміжна

1. Буда Т. Соціальна робота у сфері зайнятості: державні пріоритети // Психологія і суспільство. - 2014. - № 4. - С. 132-136.
2. Горемикіна Ю. В. Класифікація підходів до оцінювання соціальних послуг // Демографія та соціальна економіка. - 2015. - № 1. - С. 79-89.
3. Дроздова Л. Усі соціальні служби мають працювати на спільний результат // Соціальний захист. - 2013. - № 8. - С. 11-15.
4. Дубарьов В. В. Державно-громадська взаємодія як основа соціального партнерства в управлінні системою соціального обслуговування клієнтів служби зайнятості на регіональному рівні // Ринок праці та зайнятість населення. - 2015. - № 2. - С. 36-39.
5. Дубич К. В. Реформи соціальних послуг в Україні: сучасний стан і проблеми впровадження // Аспекти публічного управління. - 2015. - № 3. - С. 64-69.
6. Дударьов В. В. Професійна компетентність соціальних працівників: методи управління // Грані. - 2015. - № 4. - С. 27-32.
- Масло С. В. Соціальні послуги служби зайнятості внутрішньо переміщеним особам // Ринок праці та зайнятість населення. - 2015. - № 2. - С. 68-70.
7. Мельник С. Аналіз сучасного стану надання послуг із супроводу та психологічної підтримки сімей, у складі яких є особи, нездатні до самообслуговування / С. Мельник, М. Харлапанова // Україна: аспекти праці. - 2014. - № 4. - С. 40-45.
8. Мещан І. В. Соціальне обслуговування як складова соціального захисту населення: соціолого-управлінський аспект // Грані. - 2015. - № 8. - С. 71-76.
9. Тополь О. В. Інноваційна модель соціальної роботи з людьми похилого віку // Гілея. - 2015. - № 5. - С. 279-282.
10. Третиннікова Л. Соціальний захист: діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування // Соціальний педагог. - 2015. - Трав. (№ 5). - С. 14-41.
11. Федченко Л. Нові стандарти надання соціальних послуг // Місцеве самоврядування: інформаційно-аналітичне видання. - 2015. - Берез. (№ 3). - С. 73-78.

7. Інформаційні ресурси

1. <http://www.mlsp.gov.ua> – Міністерство соціальної політики України
2. <http://www.pfu.gov.ua> – Пенсійний фонд України
3. <http://www.fse.gov.ua> – Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності
4. <http://www.social.org.ua> – Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України
5. <http://www.ispf.gov.ua> – Фонд соціального захисту інвалідів
6. <http://children.kmu.gov.ua/hotlines/1347.html> – Державні соціальні служби сім'ї, дітей та молоді
7. <http://ligasocial.org.ua> – ВГО «Ліга соціальних працівників України»

8. Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx

9.